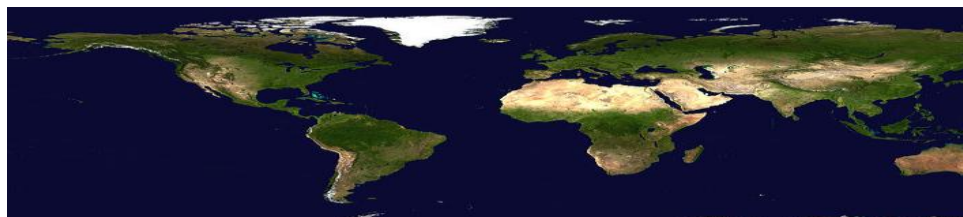

Εισαγωγή στο Συγκριτικό Δίκαιο

Μάθημα 9^ο :Αμερικανικό Δίκαιο II- Οι θεσμοί I
Αν. Καθηγήτρια: Χριστίνα Δεληγιάννη-Δημητράκου
Νομική Σχολή

Foto: http://commons.wikimedia.org/wiki/File:Land_shallow_topo_2048.jpg

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ & ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ, ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ & ΑΘΛΗΤΙΣΜΟΥ
ΕΙΔΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

ΕΣΠΑ
2007-2013
πρόγραμμα για την ανάπτυξη
ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟ ΤΑΜΕΙΟ

Άδειες Χρήσης

- Το παρόν εκπαιδευτικό υλικό υπόκειται σε άδειες χρήσης Creative Commons.
- Για εκπαιδευτικό υλικό, όπως εικόνες, που υπόκειται σε άλλου τύπου άδειας χρήσης, η άδεια χρήσης αναφέρεται ρητώς.

Χρηματοδότηση

- Το παρόν εκπαιδευτικό υλικό έχει αναπτυχθεί στα πλαίσια του εκπαιδευτικού έργου του διδάσκοντα.
- Το έργο «Ανοικτά Ακαδημαϊκά Μαθήματα στο Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης» έχει χρηματοδοτήσει μόνο τη αναδιαμόρφωση του εκπαιδευτικού υλικού.
- Το έργο υλοποιείται στο πλαίσιο του Επιχειρησιακού Προγράμματος «Εκπαίδευση και Δια Βίου Μάθηση» και συγχρηματοδοτείται από την Ευρωπαϊκή Ένωση (Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο) και από εθνικούς πόρους.

ΑΡΙΣΤΟΤΕΛΕΙΟ
ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ
ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ

ΑΝΟΙΧΤΑ
ΑΚΑΔΗΜΑΙΚΑ
ΜΑΘΗΜΑΤΑ

Αμερικανικό Δίκαιο II- Οι θεσμοί I

ΔΙΚΑΙΟ ΗΠΑ

ΣΥΝΤΑΓΜΑ-ΘΕΜΕΛΙΩΔΕΙΣ ΑΡΧΕΣ

- Το Σύνταγμα των ΗΠΑ ισχύει από το 1789
- Απαρτίζεται από 7 άρθρα και 6.000 λέξεις
- Θεμελιώδεις αρχές: Διάκριση εξουσιών
- Ομοσπονδιακή δομή
- Περιορισμένη κεντρική εξουσία –τεκμήριο υπέρ των Πολιτειών
- Προστασία των ατομικών δικαιωμάτων έναντι της κρατικής εξουσίας (κλασική φιλελεύθερη αντίληψη)

ΔΙΚΑΙΟ ΗΠΑ

ΣΥΝΤΑΓΜΑ-ΔΙΑΚΡΙΣΗ ΕΞΟΥΣΙΩΝ

- Αυστηρή εφαρμογή της αρχής
- Εκτελεστική εξουσία ανεξάρτητη από νομοθετική: Ο Πρόεδρος και οι Κυβερνήτες εκλέγονται άμεσα από το λαό. Ο Πρόεδρος δεν μπορεί να εξαναγκαστεί σε παραίτηση ούτε να διαλύσει το Κογκρέσο
- Εκτελεστική εξουσία εσωτερικά ενωμένη: Πρόεδρος και Κυβερνήτες συγκεντρώνουν αρμοδιότητες Πρωθυπουργού και Προέδρου

ΔΙΚΑΙΟ ΗΠΑ

ΣΥΝΤΑΓΜΑ-ΔΙΑΚΡΙΣΗ ΕΞΟΥΣΙΩΝ

- Νόθευση της αρχής: Checks and Balances
- Υπουργοί/δικαστές προτείνονται από τον Πρόεδρο και διορίζονται με σύμφωνη γνώμη της Γερουσίας
- Πρόεδρος μπορεί να ασκήσει veto κατά τη θέσπιση νόμων
- Πρόεδρος= Αρχηγός των Ενόπλων Δυνάμεων. Κηρύσσει όμως πόλεμο μετά από σύμφωνη γνώμη νομοθετικής εξουσίας
- Πρόεδρος και Δικαστές μπορούν να δικαστούν από τη Γερουσία (impeachment) για σοβαρά εγκλήματα.

ΔΙΚΑΙΟ ΗΠΑ

ΣΥΝΤΑΓΜΑ-ΔΙΑΚΡΙΣΗ ΕΞΟΥΣΙΩΝ

- Νόθευση της αρχής: Checks and Balances
- impeachment /Andrew Johnson 1868
- Nixon [παραιτήθηκε]
- Κάθε φόρος και κάθε δημόσια δαπάνη χρήζουν νομοθετικού περιβλήματος
- Η νομοθετική εξουσία μπορεί να περιορίσει τη δικαστική εξουσία περιορίζοντας εφετειακή δικαιοδοσία του ΑΟΔ όχι όμως και τη πρωτοβάθμια εξουσία του ΑΟΔ που προβλέπεται ρητά από το Σύνταγμα

ΔΙΚΑΙΟ ΗΠΑ

ΣΥΝΤΑΓΜΑ-ΔΙΑΚΡΙΣΗ ΕΞΟΥΣΙΩΝ

- **Νομοθετική εξουσία**
- Κογκρέσο= Βουλή-Γερουσία
- Στο ομοσπονδιακό επίπεδο η διαίρεση έχει άλλο σκοπό απ' ότι στο πολιτειακό
- Εκλογές βουλευτών-γερουσιαστών κάθε 2 έτη. Γερουσιαστές έχουν βετή θητεία. Εκλογές στη Γερουσία μόνο για το 1/3 των θέσεων. Εκλογικό σύστημα/ημερομηνία εκλογών προβλέπονται από Σύνταγμα των ΗΠΑ
- Κάθε Πολιτεία στέλνει 2 εκπροσώπους στη Γερουσία. Αριθμός Βουλευτών κάθε Πολιτείας αλλάζει ανάλογα με τον πληθυσμό της.

ΔΙΚΑΙΟ ΗΠΑ

ΣΥΝΤΑΓΜΑ-ΔΙΑΚΡΙΣΗ ΕΞΟΥΣΙΩΝ

- **Νομοθετική εξουσία**
- Δεν υπάρχουν κόμματα και κομματικές εκλογικές λίστες, σταυροί και προνόμια.
- Ευνοούνται οι υποψήφιοι των δύο κομμάτων
- Οι υποψήφιοι προσδιορίζονται μέσω προκριματικών τοπικών εκλογών
- Ο πρόεδρος δεν μπορεί να διαλύσει το Κογκρέσο ούτε το Κογκρέσο να υποχρεώσει Πρόεδρο σε παραίτηση

ΔΙΚΑΙΟ ΗΠΑ

ΣΥΝΤΑΓΜΑ-ΔΙΑΚΡΙΣΗ ΕΞΟΥΣΙΩΝ

- **Νομοθετική εξουσία**
- Ομοσπονδιακοί νόμοι → απλή πλειοψηφία των δύο σωμάτων
- Ορισμένοι αρχίζουν από Βουλή και άλλοι από Γερουσία
- Διεθνείς Συμβάσεις κυρώνονται με πρόταση του Π και συναίνεση Γερουσίας με απόλυτη πλειοψηφία των 2/3.
- Ο Π εκδίδει διατάγματα (executive orders)
- Μόνιμες Επιτροπές Βουλής/Γερουσίας (επεξεργασία νομοθεσίας)/ Τα κόμματα διορίζουν αντιπροσώπους/ασκούν έλεγχο/κλητεύουν μάρτυρες

Νομοθετική εξουσία

- Το **Κογκρέσο** νομοθετεί για ζητήματα που αφορούν:
- Κτήση απώλεια αμερικανικής ιθαγένειας
- Πτώχευση
- Πνευματική-βιομηχανική ιδιοκτησία
- Επιβολή φόρων
- Διαπολιτειακό και διεθνές εμπόριο

ΔΙΚΑΙΟ ΗΠΑ

ΣΥΝΤΑΓΜΑ-ΔΙΑΚΡΙΣΗ ΕΞΟΥΣΙΩΝ

- **Εκτελεστική εξουσία**
- Πρόεδρος: πρωθυπουργός/αρχηγός κράτους/αρχηγός ενόπλων δυνάμεων. Αντιπροσωπεύει τη χώρα στο εξωτερικό και ασκεί διεθνή πολιτική με κάποια συμμετοχή της Γερουσίας
- Εκλέγεται κάθε 4 χρόνια με δυνατότητα επανεκλογής από το Εκλεκτορικό Κολλέγιο. Κάθε Πολιτεία αντιπροσωπεύεται στο Ε.Κ. με εκλεγμένους εκπροσώπους των οποίων ο αριθμός ισούται με το άθροισμα των βουλευτών και των γερουσιαστών της

ΔΙΚΑΙΟ ΗΠΑ

ΣΥΝΤΑΓΜΑ-ΔΙΑΚΡΙΣΗ ΕΞΟΥΣΙΩΝ

- **Εκτελεστική εξουσία**
- Κάθε εκπρόσωπος στο Ε.Κ. δεσμεύεται να ψηφίσει τον υποψήφιο του Κόμματος για το οποίο εξελέγη σε κάθε Πολιτεία. Τελικά όμως επειδή το σύστημα είναι πλειοψηφικό όλοι οι εκλέκτορες κάθε πολιτείας ψηφίζουν υπέρ του υποψηφίου της πλειοψηφίας.
- Το Σύνταγμα δε ρυθμίζει την οργάνωση της εκτελεστικής εξουσίας.
- Οι υπουργοί επιλέγονται από τον Πρόεδρο και διορίζονται μετά από σύμφωνη γνώμη της Γερουσίας.
- Δεν είναι κοινοβουλευτικοί

ΔΙΚΑΙΟ ΗΠΑ

ΣΥΝΤΑΓΜΑ-ΔΙΑΚΡΙΣΗ ΕΞΟΥΣΙΩΝ

- **Εκτελεστική εξουσία**
- Οι υπουργοί δεν είναι κοινοβουλευτικοί. Δεν ελέγχονται από το Κογκρέσο ούτε λογοδοτούν.
- Ο θεσμός των Ανεξάρτητων Αρχών (Administrative agencies) με νομοθετικές και οιονεί δικαστικές εξουσίες/ Federal Trade Commission/ Labour Relations Board, Interstates Commerce Commission/ Securities and Exchange Commission

Δικαστική εξουσία

Ομοσπονδιακό σύστημα δικαστηρίων

Το αμερικανικό σύστημα δικαστηρίων απαρτίζεται από δύο ιεραρχίες, η μία ομοσπονδιακή και η άλλη πολιτειακή. Το ομοσπονδιακό σύστημα δικαστηρίων περιλαμβάνει τρεις κατηγορίες δικαστηρίων. Στην πρώτη εντάσσονται τα δικαστήρια που προβλέπει το άρθρο III του Συντάγματος

ΔΙΚΑΙΟ ΗΠΑ

ΣΥΝΤΑΓΜΑ-ΔΙΑΚΡΙΣΗ ΕΞΟΥΣΙΩΝ

- Στο άρθρο III Συντάγματος ορίζεται ότι η ομοσπονδιακή δικαστική εξουσία εκτείνεται σε όλες τις υποθέσεις (cases) που αφορούν α) Σύνταγμα, νόμους και διεθνείς συμβάσεις των ΗΠΑ β) εμπλέκουν πρέσβεις και άλλους διπλωμάτες γ) εγείρουν θέματα ναυτικού δικαίου και σε όλες τις διαφορές (controversies) δ) όπου οι ΗΠΑ είναι διάδικος ε) μεταξύ Πολιτειών ή Πολιτείας και πολίτη άλλης Πολιτείας ή πολιτών διαφόρων Πολιτειών ή στ) μεταξύ Πολιτείας και πολίτη της και ξένου κράτους ή πολίτη του

ΔΙΚΑΙΟ ΗΠΑ

ΣΥΝΤΑΓΜΑ-ΔΙΑΚΡΙΣΗ ΕΞΟΥΣΙΩΝ

- Το Σύνταγμα προβλέπει μόνο την πρωτόβθμια δικαστική εξουσία του Ανωτάτου Ομοσπονδιακού Δικαστηρίου- όχι την εφετειακή
- Νόμος περί δικαστηρίων 1789 ίδρυσε τα πρωτοδικεία (federal district courts) → Τα πρωτοδικεία είναι 90 σε αριθμό. Πρωτοδίκες είναι περίπου 600 επικουρούνται από 500 δικαστικούς επιμελητές (magistrates). 300 δικαστές πτωχεύσεως
- Εφετεία (federal courts of appeals) → 13 σε αριθμό.

ΔΙΚΑΙΟ ΗΠΑ

ΣΥΝΤΑΓΜΑ-ΔΙΑΚΡΙΣΗ ΕΞΟΥΣΙΩΝ

- Δικαστική Εξουσία : Supreme Court of USA → ΑΟΔ
- Ο πρόεδρος και μέλη του ΑΟΔ διορίζονται ισοβίως από το Πρόεδρο μετά από συναίνεση της Γερουσίας με ψήφο 2/3. Ο διορισμός είναι άμεσος. Όχι μετά από προαγωγή. Δεν απαιτούνται τυπικά προσόντα ούτε καν πτυχίο νομικής !
- Προσωπικότητες ευρύτερης ακτινοβολίας στον τομέα της πολιτικής

ΔΙΚΑΙΟ ΗΠΑ

ΣΥΝΤΑΓΜΑ-ΔΙΑΚΡΙΣΗ ΕΞΟΥΣΙΩΝ

- Δικαστική Εξουσία : Ανώτατο Ομοσπονδιακό δικαστήριο
- Η συνταγματική δικαιοδοσία του ΑΟΔ είναι πρωτοβάθμια (original jurisdiction) για υποθέσεις που εμπλέκουν πρέσβεις και διπλωμάτες και για διαφορές όπου μια Πολιτεία είναι διάδικος. Σε όλες τις άλλες υποθέσεις η δικαιοδοσία του ΑΟΔ είναι εφετειακή και λειτουργεί όπως ο νόμος ορίζει δηλ. κατά την κρίση του Κογκρέσου. Αμφισβήτηση υπάρχει αν το Κογκρέσο μπορεί να καταργήσει την εφετειακή δικαιοδοσία ΑΟΔ

Τέλος Ενότητας

Επεξεργασία: Ιωάννης Γιαννακέλος
Θεσσαλονίκη, Μάιος 2014

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ & ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ, ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ & ΑΘΛΗΤΙΣΜΟΥ
ΕΙΔΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

ΕΣΠΑ
2007-2013
πρόγραμμα για την ανάπτυξη
ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟ ΤΑΜΕΙΟ

